

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет Педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС

МЕТОДИКА ВИХОВНОЇ РОБОТИ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітньо-професійна програма «Початкова освіта»

Спеціальність АЗ Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта

Затверджено на засіданні кафедри
початкової освіти та освітніх інновацій
Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

Івано-Франківськ – 2025

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика виховної роботи
Викладач (-і)	доц. Довбенко Світлана Юріївна
Контактний телефон викладача	
Е-mail викладача	svetlana.dovbenko@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ECTS, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Згідно розкладу
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Предметом вивчення навчальної дисципліни є теоретичні основи, принципи, методи і форми організації виховної діяльності в закладах загальної середньої освіти, а також практичні підходи до формування виховного середовища.</i> <i>Основними аспектами вивчення навчальної дисципліни є:</i> – <i>теоретичні основи виховання:</i> аналіз основних концепцій, принципів, цінностей та підходів до виховної роботи; вивчення наукових теорій і підходів до формування особистості в умовах виховного процесу; – <i>принципи організації виховної діяльності:</i> розуміння принципів гуманізму, демократизму, індивідуального підходу та партнерства у вихованні; забезпечення цілісного розвитку особистості через виховні впливи; – <i>методи та форми виховної роботи:</i> ознайомлення з різними методами виховання: бесіди, приклад, диспут, ігри, творчі завдання, інтерактивні форми тощо; опрацювання колективних, групових та індивідуальних форм виховної діяльності; – <i>технології та інноваційні підходи у виховній діяльності:</i> застосування сучасних педагогічних технологій для підвищення ефективності виховної роботи; інтеграція інформаційно-комунікаційних технологій у виховний процес; – <i>планування та організація виховної роботи:</i> розробка планів виховної роботи на різних рівнях: класного керівника, школи, позашкільних установ; створення виховних програм та проєктів, спрямованих на розвиток особистості учнів; – <i>психолого-педагогічні особливості виховання:</i> врахування вікових, індивідуальних та соціальних особливостей здобувачів освіти у виховному процесі; розвиток емоційного інтелекту, моральних та етичних цінностей; – <i>оцінювання та моніторинг виховного процесу:</i> визначення критеріїв та показників ефективності виховної роботи; аналіз результатів виховної діяльності для подальшого вдосконалення виховних підходів. – <i>правові та етичні аспекти виховної роботи:</i> ознайомлення з нормативно-правовими актами, що регулюють виховну діяльність в освітніх закладах.; дотримання етичних норм та стандартів у виховній роботі.	

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у майбутніх учителів початкових класів теоретичних знань, практичних умінь та навичок, необхідних для ефективної організації виховного процесу, що сприяє всебічному розвитку особистості учнів.

Основними цілями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з основними поняттями, принципами та теоріями виховання; метою, завданнями та напрямками виховної діяльності у сучасних закладах освіти;
- оволодіння різними інноваційними методами, прийомами та формами організації виховної роботи;
- засвоєння ефективних підходів до створення виховних програм, проєктів і заходів;
- навчання студентів розробляти та впроваджувати плани виховної роботи на різних рівнях (клас, школа, позашкільні установи);
- формування навичок підготовки та проведення виховних заходів з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей учнів;
- розвиток уміння працювати в умовах педагогічної взаємодії та співпраці з колегами, батьками, громадськістю;
- опанування основами соціального партнерства та виховання учнів на основі демократичних і гуманістичних принципів;
- навчання визначенню критеріїв оцінки ефективності виховного процесу;
- формування умінь проводити рефлексію та аналіз досягнутих виховних результатів для подальшого вдосконалення виховної діяльності;
- виховання відповідального ставлення до професії педагога, формування готовності дотримуватися етичних норм та стандартів у виховній роботі.

Досягнення цих цілей забезпечує підготовку майбутніх учителів початкових класів, які здатні організовувати виховний процес на високому рівні, сприяти гармонійному розвитку особистості учнів та формувати у них соціально значущі цінності.

4. Програмні компетентності та результати навчання

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі початкової освіти з розумінням відповідальності за свої дії.

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-4. Здатність працювати в команді, міжособистісної взаємодії.

ЗК-7. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

ЗК-8. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК-1. Здатність спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово.

СК-4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

СК-5. Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.

СК-10. Здатність до професійно-педагогічної діяльності в інклюзивному середовищі з різними категоріями дітей з особливими освітніми потребами.

СК-11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

ПР-01. Організовувати монологічну, діалогічну та полілогічну форми спілкування з молодшими школярами, іншими учасниками освітнього процесу, представниками громади, поважаючи права людини та суспільні цінності; формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

ПР-07. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових, індивідуальних, особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПР-08. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПР-08. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПР-13. Організовувати освітній простір з дотриманням принципів універсального дизайну, безпечно, проєктувати навчальні осередки у класі спільно з молодшими школярами з урахуванням їхніх вікових особливостей, інтересів і потреб, забезпечувати дотримання вимог безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни, створювати психологічно комфортні умови освітнього процесу.

ПР-14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПР-16. Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

ПР-17. Знати основи запобігання корупції, суспільної та академічної доброчесності на рівні, необхідному для формування нетерпимості до корупції і проявів недоброчесної поведінки серед здобувачів освіти, та вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
лекції		12	
семінарські, практичні заняття		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативна / вибіркова
8	013 Початкова освіта	4	вибіркова
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість годин		
	лекції	практичн і заняття	сам. роб
Тема 1. Основи організації виховного процесу в Новій українській школі .	2	2	10
Тема 2. Нормативно-правові документи щодо організації виховного процесу в закладах освіти.		2	6
Тема 3. Методика планування й обліку виховної роботи.		2	6
Тема 4. Ціннісний підхід у вихованні учнів початкової школи. Соціальна та громадянська компетентності.	2	2	6
Тема 5. Основні напрями виховної роботи в початковій школі. Зміст виховання.	2	2	6
Тема 6. Діагностика рівня вихованості.		2	6
Тема 7. Інноваційні технології виховної роботи в початковій школі. Інтерактив у виховних заходах.	2	2	6
Тема 8. Виховний простір Нової української школи. Педагогіка партнерства.	2	2	6
Тема 9. Сучасні форми виховної роботи з батьками.	2	2	8
Разом:	12	18	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя		

Стефаника. https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf.

Шкали оцінювання		
університетська	національна	шкала ЄКТС
90-100	відмінно	A
80-89	добре	B
70-79		C
60-69	задовільно	D
50-59		E
26-49	незадовільно (з можливістю повторного складання)	FX
1-25	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	F

Вид контролю – **екзамен**.

Максимальна кількість балів – 100.

Максимальна кількість балів за екзамен – 50.

Участь в роботі впродовж семестру – 100 балів.

Здобувач може отримати додаткові бали за результати неформальної освіти як результати навчання з навчальної дисципліни, що відображають зміст окремих її тем (але не більше 10 балів) відповідно до ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

Вимоги до письмових робіт

Контрольна робота – 5 балів.

Підсумкова робота, яка проводиться у письмовій формі, повинна містити конкретні і чіткі відповіді на поставлені питання; студент повинен використовувати в роботі покликання на нормативно-правові документи чи інші ресурси.

Семінарські / практичні заняття

Максимальна оцінка – 100

Умови допуску до підсумкового контролю

Виконання 90% практичних завдань. При виставленні допуску до заліку враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час аудиторних годин, при виконанні завдань для самостійної роботи, а також бали за результати неформальної освіти.

Підсумковий контроль

Форма контролю – **екзамен**.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Академічна доброчесність: здобувачі вищої освіти повинні дотримуватись правил академічної доброчесності, демонструвати відповідний рівень загальної культури, діяти на засадах соціальної відповідальності, керуватися нормативно-правовими документами: *Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/vystzz>); *Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/fhjklz>); *Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника* (<http://surl.li/dyyhzw>); *Антикорупційною програмою* (<http://surl.li/wxotjj>).

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань визначаються Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<http://surl.li/omcveh>). Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<http://surl.li/ypfkxt>).

Неформальна освіта: Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

8. Рекомендована література

Основна:

1. Андросук І.В., Андросук І.П. Методика виховної роботи : навч. посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 320 с.
2. Безпечна і дружня до дитини школа в контексті реформи «НУШ». В. Пономаренко, Т. Воронцова, О. Сакович та ін. Київ: Алатон, 2020. 64 с.
3. Впровадження моделі «Школа вільна від насильства» в закладах освіти. Андрєєнкова В. Л., Бондар В. І., Войцях Т. В. та ін. Київ. 2023. 160 с.
4. Гущина Н.І., Орлова Т.Г., Кондратова Л.Г. Нова українська школа: організація позаурочної діяльності в початковій школі на засадах партнерської взаємодії учасників освітнього процесу: навч.-метод. посіб. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
5. Державний стандарт початкової освіти. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-п#Text>.
6. Діалог, переговори та дебати: посіб. для вчителя / Павленко О., Сизенко А., Декшна Т., Лобойко М., МакМюррей А. та ін.; British Council. Київ: Симоненко О. І., 2021. 114 с.
7. Довбенко С.Ю. Виховання толерантності у школярів в умовах полікультурного суспільства. *Освітній дискурс: збірник наукових праць.*

- Наукове фахове видання (категорія «Б») з педагогіки та філософії. 2020. Випуск 20(2). с.32–44.
8. Довбенко С.Ю. Формування професійної компетентності майбутніх фахівців як педагогічна проблема. *Іноватика у вихованні: збірник наукових праць*. Випуск 11. Том 1. с. 100–107.
 9. Довбенко С.Ю., Хімчук Л.І. Дидактичні підходи до формування в майбутніх учителів компетентності конструктивної педагогічної взаємодії. *Вісник науки та освіти*. 2022 №5(5).
 10. Довбенко С.Ю. Традиції виховання толерантності у виховних моделях українського народу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 28, том I, 2020. с. 240–245.
 11. Довбенко С.Ю., Прокопів Л.М. Особливості впровадження педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі. *Український педагогічний журнал*. 2019. 1. с.18–128.
URL:<http://lib.pnu.edu.ua:8080/handle/123456789/3211>.
 12. Закон «Про освіту». URL:<http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/>.
 13. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти. *Навчально-методичний посібник*. Андрєєнкова В.Л., Байдик В.В., Войцях Т.В., Калашник О.А. та ін. Київ: ФОП Нічога С.О. 2020. 196 с.
 14. Кодекс безпечного освітнього середовища: метод. посіб. / за заг. ред. Цюман Т. П. Київ: 2018. 56 с.
 15. Концепція «Нова українська школа». URL:<http://surl.li/hoha>.
 16. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 URL:: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/.
 17. Копчук-Кашецька М. С., Довгий О.Я., Клепар М.В. Педагогіка партнерства у духовному вихованні учнів Нової Української Школи гірського регіону. *Гірська школа Українських Карпат*. 2021. № 25. с. 121–125.
URL:<http://lib.pnu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/12301/1/5816-%d0%a2%d0%b5%d0%ba%d1%81%d1%82%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%96-15535-1-10-20220224.pdf>.
 18. Методика виховної роботи в закладах освіти. Методичні вказівки до семінарських занять та самостійної роботи студентів спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)»/ Укл. : Скорик Т.В. Чернігів : НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2018. 96 с.
 19. Нова українська школа: формуємо продуктивну комунікацію в контексті демократизації освіти. Ужгород. ЗІППО, 2022. 123 с.
 20. Новик І., Венгловська О. Кейс для педагога-наставника. Київ. УІРО. 2023, 30 с.
 21. Новик І., Венгловська. Наставництво: професійна підтримка та розвиток педагогів. *Навчально-методичний посібник*. О. Київ. УІРО. 2023. 111 с.
 22. Педагогіка партнерства в умовах Нової української школи: методичні рекомендації / укладач С. В. Шайнюк. Центр професійного розвитку педагогічних працівників. Ковель. 2022. 74 с.

23. Попадич О. О. Теорія виховання: навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. студентів спеціальності 013 Початкова освіта». Ужгород : ДВНЗ «УжНУ», 2019. 50 с.
24. Попередження насильства в закладах освіти: *методичний посібник для педагогічних працівників*. Видання друге, доповнене та оновлене. Київ: Благодійний фонд «Здоров'я жінки і планування сім'ї», 2020.
25. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. *Методичний посібник*. Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.
26. Професійне зростання та емоційна підтримка педагогів. Методичний посібник / С.О.Богданов, О.В.Залеська та ін., Київ: Університетське видавництво ПУЛЬСАРИ, 2021. 56 с.
27. Управління школою в час кризи: *методичні рекомендації* - ГО "Про.Світ.", 2021. 92 с.
28. Упровадження інноваційних форм методичної роботи у діяльність закладу загальної середньої освіти. *Методичні рекомендації*. Ігнатенко Н.М. Чернігів: ЧОППО імені К.Д. Ушинського, 2021. 55 с.
29. Формування просоціальної поведінки учнів в умовах превентивного виховного середовища загальноосвітнього навчального закладу : монографія / Кириченко В. І., Єжова О. О., Нечерда В. Б., Тарасова Т. В., Демянчук О. Л. Терно-Граф, 2016. 244 с.
30. Цюняк О. П., Довбенко С. Ю. Педагогічна інноватика: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2019. 190 с.

Додаткова:

31. Баришовець Н. Організація управлінської діяльності щодо формування ключових компетентностей учнів за умов розбудови Нової української школи = Партнерство учасників освітнього процесу за умов реалізації Концепції Нової української школи. *Управління школою*. 2019. №1/3. с.43–46.
32. Інструмент демократичного розвитку школи: практ. посіб. Мажена Рафальська та ін. Європейський центр імені Вергеланда, 2019. 36 с.
33. Назаренко Г. Демократичні засади становлення Нової української школи. *Рідна школа*. 2017. №7/8. с. 11–16.
34. Наскрізнi компетентностi для демократії. 60 вправ для розвитку та оцінювання ставлень, умінь і знань – Європейський центр ім. Вергеланда, 2019. 328 с.
35. Нова українська школа : поради́ник для вчителя / за заг. ред. Н. М. Бібік Київ : ТОВ Пляда, 2017. 360 с. URL:<https://mon.gov.ua/storage/app/media/news/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8/2018/12/12/11/20-11-2018rekviz.pdf>.
36. Нова українська школа: поради́ник для вчителя: навчально-метод. посіб. / за заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: Літера ЛТД, 2019. 208 с.
37. Онiщенко І. В. Нова українська школа – новий зміст освіти : тренінг. *Початкове навчання та виховання*. 2018. № 22/24. с. 24–27.

38. Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ. Навчально-методичний посібник / Компанець Н. М., Луценко І. В., Коваль Л. В. Київ : Видавнича група Атопол, 2018. 100 с.
39. Педагогіка партнерства в умовах НУШ: методичні рекомендації / укладач С.В.Шайнюк. Ковель, 2022. 74 с. Семчук Н. Нова українська школа: перша сходи́нка у реформуванні галузі освіти. Інформаційний збірник для директора школи та зав. дит. сад. 2019. № 6. с. 14–18.
40. Практичний посібник «Демократична школа». Європейський центр імені Вергеланда, 2017. 34 с.
41. Руда О., Гніда Т. Як допомогти учням і батькам у часи війни. Керівництво для тренерів. Київ. 2023. 200 с.
42. Савченко О. Початкова освіта в контексті ідей Нової української школи. *Рідна школа*. 2018. №1/2. с. 3–7.
43. Сесик О.О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули «нової школи». Виховна робота в школі. 2017. № 3. с. 2–4.
44. Сесик О. О. Педагогіка партнерства – ключовий компонент формули нової школи. Класному керівнику. Усе для роботи. 2017. № 6. с. 5–7.
45. Смоляк В. Ефективне освітнє середовище: налагоджуємо співпрацю всіх учасників навчального процесу: модель персонального навчального середовища вчителя початкової школи. *Учитель початкової школи*. 2018. №4. с.3–6.
46. Яланська С. П. Психологія розвитку педагогічної творчості: *Навчальний посібник*. Полтава : ПНПУ імені В.Г. Короленка, 2015. 138 с.

Інформаційні ресурси:

1. Наукова бібліотека Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника. Режим доступу: URL:<http://lib.pnu.edu.ua/>.
2. Наукова електронна бібліотека. <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Ціннісні орієнтири сучасної української школи. URL:<https://is.gd/Byfb26>.
5. Державна служба якості освіти України : сайт. URL: <http://www.sqe.gov.ua/>.

Викладач

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри початкової освіти
та освітніх інновацій

Світлана ДОВБЕНКО